

LA AURORA

Semanario Bilingüe.--Se publica los sábados

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN

En las Baleares... 1'00 peseta trimestre.
En las provincias... 1'50 » »
Extranjero... 2'00 » »

REDACCIÓN Y ADMINISTRACION

AMADOR N.º 22, MANACOR

Anuncios y comunicados á
precios convencionales

PUNTOS DE SUSCRIPCION

En la Administración de este periódico.

Parla en Revenjoli. Escollau y circa.

Matalofades

N' hi haurá per 'El Ideal, Obrero Balear, in-justicia, p' En Canalejas, p' es radicals i per tot bitxo vivent que 's pos a tir. Sí, n-hi haurá també p' En Jimenez, per més que seguex no anomenantnos per res dalt es paperot ni contesta mitja parauleta a tot lo que li deym, tan pitjat.

Endevant ses atxes, idó.

I.

A N' EN CHAMPSAUR

Aquest senyor es un republicá de pelatje radical i anti-clerical; catedratic de s' Institut de 2.ª ensenyansa de ses Balears. Dissapte passat volgué dirhi sa seua sobre ses «relacions d' Espanya ab Roma» dalt es paperot republicá 'El Ideal', i li resulten un enfilay de paraules buydes, suposant qu' Espanya s' ha de salvar i s' ha de fer una gran nació si se baraya ab el Papa, ab so Vaticá, que diu ell.

Es nostros radicals tenen aqueixa desgrácia: desconexen de tot sa realitat de ses coses, o no s' hi fixen, o no la volen conéixer perque no los convé. Quin tros de pa duria a n-es pobres es barayarmos ab el Papa? ¿Milloraria gens s' Agricultura, es comers, s' industria, ses arts, ses lletres? ¿Seria mes instruida llavó que no ara sa gent? ¿S' esveiria gens gens sa barbárie, s' ignoráncia? ¿Quedarien resoltes tantes i tantes questions gravíssimes que hi ha plantetjades dins Espanya?—¿No es tal volta una barbaridat, una atrocitat d' En Canalejas esser anat a promoure aquestes questions de s' anti-clericalisme, que sa nació no vol ni 'n té cap mal-de-cap, allá ont n' hi ha tantes i tantes de questions que resoldre i tantes i tantes de coses que fer en s' orde económic i social, en s' agricultura, en s' ensenyansa? ¿De que li ha servit a n-En Canalejas tota sa seua política anti-clerical per resoldre sa feresta questió de sa vaga de miners de Bilbao? ¿No hi han fets ets ous en-terra ell i es Ministre de Governació i s' Institut de Reformes Socials, ab so seu President N' Azcárate, un des caps-pares de sa República, s' únic que queda una mica formal? ¿Com es que s' anti-clericalisme d' aquests senyors no ha servit de res per arreglar es gravísim conflicte de sa vaga de Bilbao?

—¡Ah, Sr. Champsaur! Es qu' alsar i engrandir sa nació i tirar endevant p' es camí des progrés i de sa civilisació i de sa cultura i des benestar des pobles, no s' arretgla, no 's conseguex

tot axó barayantse ab el Papa. Ja sé que voltros radicals feys consistir en tals barayes tot es mérit i tota sa grandesa d' un homo d' Estat, d' un partit, d' una nació. Sa questió per voltros es fer barbaridats contra 'l Papa, contra l' Església, contra capellans, frares i monjes. Axí voleu salvar sa nació, ja no teniu altra recepta ni medicina. I a la vista está si la salváreu o si l' afonáreu durant sa revolució de setembre. Se va veure bé llavó si servieu per governar ni per salvar Espanya. ¿Qui no recorda aquells deu mesos i devuyt dies de República espanyola, enfilay d' ignominies, afrontes i infámies, que va haver d' acabar ab una puntada de peu des general Pavía, que contemplá sa nació ab sa més absoluta i corgeia-dora indiferéncia?—Ah, Sr. Champsaur, es republicans i radicals i anti-clericals que corren per Espanya, no son mes qu' uns caps-buyts, uns caps-esflorats, uns embuya-fils, uns renouers, molt bons per barayarse ab el Papa, per fer matx contra esglésies, capellans, frares, monjes i contra tota cosa bona, per desgavellarho, per esfondrarho, per ferho, tot mal-bé. Axí engrandexen, axi alsen sa nació. Pobre Canalejas si l' ha d' engrandir i d' alsar ab sa vostra ajuda jo republicans! ¡Si voltros l' any 1873 l' haurieu afonada de tot de tot, si En Pavía no vos pega tan prest aquella cosa tan ben pegada, i no vos envia a fregir ous de llocal ¡l de llavó ensá, lluny d' esservos escalivats ni haver après res, anau encara més lluny d' osques, més sensa cap ni sentener, més a la biçxa! Si llavó no sabieu gota lo que dúyeu entre mans ni que vos metjencáveu, ara encara hu sabeu manco.

I teniu, jo insigne Champsaur! s' ocurréncia de dir que 's «Vaticá ha de caure vençut!» ¡Ca, homo, un poc ne llevarem! ¡I qui l' ha de véncer? ¿Voltros? ¿En Canalejas? ¡Ara li fan es mánecl! Fa denou sigles que s' hi peguen a véncer el Vaticá, a véncer el Papa tots es polissons, tots es déspotas, tots es tirans, tots es missatjes del dimoni, alguns tan poderosos com Nero i ets Emperadors de Poma i molts d' Emperadors d' Orient i d' Occident, i homos tan endimoniats com Luter, Enric VIII i Elisabet d' Inglaterra, i Voltaire, i Napoleón I; i no foren capasses de vençerio a n-el Vaticá! no 'ls hi arribaren ses forses a véncer el Papa! ¡I el voleu véncer voltros ab En Canalejas, que no passau d' esser un escabotell d' em-

buya-fils? Sabeu que fareu voltros? Ets ous en terra com ets altres. Es Deu que hu ha dit que *ses portes de l' infern no prevaldrán*, no cantarán victória demunt l' Església, demunt el Vaticá, demunt el Papa. I encara han de nexer, Sr. Champsaur, es qui hajen de fer mentider Deu. Sobre tot, no le hi fareu voltros, per demati que vos axiqueu, i per molt qu' alseu sa coua. ¡Ay véncer el Papa, Sr. Champsaur! ¡Ja hu es vert es jувavert!

No, Sr. Champsaur, no es ver que 'l Papa dins Espanya siga cap Poder estranjer: es Pare i Mestre i Pastor de tots ets espanyols batiats; i ja 's sap que son més clars que 's campanars ets espanyols sense batiar; el Papa es Mestre, Pastor i Pare fins-i-tot des qui han renegat de católics. Per axó, no sols té dret, sino obligació ben estreta de posarse ab ses coses religioses d' Espanya. Per posarshi, no surt de ca-seua, no s' afica a cad' altri; es ben ca-seua l' Espanya; i es batiats que hu neguen, son uns mals fills, que merexen es cástic de tals.

No, Sr. Champsaur, no s' arregla l' Espanya, no s' alsa, no s' engrandex l' Espanya perseguint frares i monjes, ni ab guitzeries, i toxarrudeses, i carronyaries contra 'l Papa. Axó sols e-hu poreu fer engolir a n-es quatre republicans que vos lletgexen, tocats de sa caxa de St. Pere, afectats de menjar fayó, que les poren fer creure qu' ets ases volen i que la Mare de Deu havia nom Juana.

¡Creysme, Sr. Champsaur, haurieu d' escriure coses de més sustancia si voleu que no mos ne riguem es clericals!

II.

¿AY DE BO?

Mos fa a sebre es paperot 'El Ideal' de dissapte passat qu' avuy publicaré un article de N' Alomar, es Mestre de tots es dexats de la má de Deu, sobre «sa questió des Vaticá». Idó noltros aquí l' esperam a n-el gran Biel per ¡justarli un bon gipó, si s' argument e-hu demana.

¡Hala, parlau, Mestre Alomar!

III.

BEN FET, SR. FONT!

D. Juan Font i Penya, Retjidor de Ciutat, s' oposá a lo que proposava un republicá a s' Ajuntament de fer cantar una *Salve* per haver En Canalejas aturada sense sanc sa manifestació des católics vascongats i navarresos a St. Sebastia. S' Ajuntament de Ciutat tengué 's bon sentit de rebutjar tal sortida de to, tal intent de profanació i d' escarni de ses coses santes.

¡Un poc més de formalitat, senyors republicans, en so proposar coses a s' Ajuntament!

¡l es paperot 'El Ideal' surt a defensar aqueil intent de profanació i d' escarni de ses coses santes! Está en carácter.

IV.

EN FERRER A BOHÉMIA.

Es periódic madrileny «La Epoca» publica un telegrama de Viera, dient que a Neupaka (Bohemia) celebren una interessant exposició industrial.

Es lliurepensadors d' allá, desitjant aprofitar s' ocasió per presentar mostres d' indústria radical, enviaren a sa Exposició un retrat d' En Francesc Ferrer y Guardia, y una colecció de tarjetas postals representant escenes anti-religioses.

La comisió organitzadora, composta de digníssimes persones, torná 's retrat y ses postals, negantse redonament a exposarlos. Contestaren així:

—«No som defensors de criminals, ni advocats d' ets enemichs de sa fé religiosa»

¡Ah idó, grans polissardos de radicals! Bufauvoshi, si vos cou i vos fibla aqueixa llenderada. ¡Mes en merexeu per repropis i trempa-llamps!

V.

¿AH IDÓ?

S' Obrero Balear llamentantse dissapte passat de tantes de noticies com duen es periódics de sa molta de gent qu' emigren, que se 'n van d' Espanya a cercar altres terres aont fassa més bon viure, tira en cara a n-es Govern que no tenga ni mitja paraula ni fassa res per resoldre una questió tan envitricollada i tan greu i que toca tant de prop sobre tot es pobres. «Lo que importa, diu, es discórrer sobre sa questió religiosa, i sa clase obrera que s' arretglli. ¡l que després de tant d' embuyar fil ab el Vaticá, mos quedem ab ses barres a n-es vent!»

¡De manera que vos hi quedareu, homo! ¡Sabeu que hu serán de petits, i magres, i bavayats, i roagats de rata es trossos de carn que 'n posareu dins s' olla de tot aquex xelim-i-xelam que moveu voltros anti-clericals contra 's Vaticá! ¡Ja hi volarán baxos es tors... radicals i socialistes, si heu d' engrexar ab aquets remeulos que feys contra el Papa, per fer costat a n-En Canalejas! ¿Ah idó? ¿Que vos pensaveu qu' acabussant En Canalejas contra 's Vaticá, ja tendrieu la Seu plena d' ous, i ja no se 'n anirien pus pobres d' Espanya, perque tothom ja manetjaria es diners a palades? ¿Removent «sa questió religiosa» vos havieu figurat tirar «sa clase obrera» dins sa gaubansa? ¡No, no s' arretgla sa questió obrera tirant llamps i pestes contra 'l Papa, contra 's frares, contra ses monjes!

¡l vos quixau, voltros socialistes,

si remenant «sa qüestió relligiosa» se queda «sa classe obrera» desatessa i ab ses barres a n-es vent!. ¿Qui ha moguda mes que voltros aquesta «qüestió relligiosa»? ¿Qui té més culpa que voltros de que 's perdi es temps, s' ase i ses magranes, ab sa ditxosa «qüestió relligiosa»? I ¿pensau vos, jo *Obrer Balear!* dur cap boci de pa a «sa classe obrera» ni «arretglarla» axí com Deu mana, dient mil atrocitats i barbaritats contra 's convents, contra ses monjes, contra la Sagrada Escripura, com e-hu feys, jo pobre errat de contes! aquest dissapte passat? Si 'n tenguésseu gens de seny i d' amor de bon deveres a sa «classe trayadora» que deys que defensau, no pegariu a n-el Vaticá ni a n-es frares ni a ses monjes, que son es grans amics, es grans benefactors, no de llengo sino de fets, des pobres, de «sa classe trayadora». Si, el Papa, es freres ses monjes, aquets, i no En Canalejas, son es qui 's preocupen de sa sort des pobres, es qui 's destexinen pe' «sa classe trayadora», es qui miren per ella, es qui la servexen i l' afavorexen en tots conceptes.

¡Pobre «classe trayadora»! ¿quant obrirás ets uys?

VI.

BAJANADES VERINOSES.

N' anteferra un bon ratx s' *Obrer Balear* contra ses escoles catoliques. Perque diu qu' un paperot socialista ha rebut un telegrama de Berlin, sobre un tal Bock, que diuen qu' es clerical, i dirigéx una escola, i ha porquetjat per llarc ab devuyt atletes d' onze a quinze anys,—treu per consecuéncia qu' es pares i mares no poren enviar ses seues nines a cap escola católica per que no los ho tudin. ¡Axí metex se necessita esserho agafats ab cans per enflocar tals atrocitats!

En primer lloc, si es radicals, tractantse de coses d' Espanya, que es més bo de fer apurarlos ses mentides i calúrnies, mos n' etziben tantes i tantes, que no les poren creure de cap paraula que diguen, ¿que no farán tractarse d' una banda tant lluny com Berlin? De manera que hi ha que posar en corantena axó que diu s' *Obrer Balear* d' aquest tal Bock. —I llavó un' altra cosa: ¿un mestre tenir un' escola d' atletes? ¿un mestre clerical ab un' escola d' atletes? ¡Anauho a contar a qualque tia beneyta que tengueu! A Alemania, germá, ses escoles clericals d' atletes no les regenten homos mestres, sino dones mestresses. Son ses escoles anti-clericals que hu posen tot mesclat atlots ab atletes, i en resulten unes mesclades d' alló més ferest, i uns ensiams de tots es dimonis boyets. ¿Aquest Bock tenia escola d' atletes? Idó no pot esser clerical, sino anti-clerical, des vostros.

No, *Obrer Balear*, no vé a lloc res de lo que deys contra ses escoles catoliques. ¿I que sabeu vos d' Alemania? ¿Com no hu veys que no 'n sabeu res, res? ¡Que 'n fa dir de desbarats s' esser menja-capellans! ¡Quin ofici del dimoni!

VII

¡JA HI ANAU ERRAT!

E-hi anau molt, jo *Obrer Balear!* en so dir que 'ts «atlots de ses escoles layques se distingexen pe' sa seua moralitat, amabilitat, bondat», que «odien sa crueldat i tot lo qu' es perjudicial a s' homo, qu' estimen sa ciencia i s' arti-

i «combaten» «s' immoralitat». ¡Si es tot lo contrari! I si no, anau a veure a Barcelona i demés ciutats i viles catalanes aont e-hi va haver sa setmana vergonyosa; i vos dirán que 's qui anaven devant ab sos estols qu' investien es convents, esglésies i assils de pobres per calarlos foc, per robar i fer tota classe d' atentats i brutors, eren ets atlots de ses escoles layques. Anau a France, i vos dirán que d' ensá qu' ets atlots van a ses escoles layques, sa criminalitat infantil crex d' una manera ferestíssima, axó es, que des que van a fals escoles, ets atlots cometen molts més de crims i atentats que quant anaven a ses escoles catoliques. Axó son es fets, germá, que tiren p' en terra totes aquexes mentides vostres, tots aqueys embuys vostros de tan mala rel.

VIII

¡FA LLÁSTIMA!

En fa molta un tal E. Frau dalt s' *Obrer Balear* de dissapte passat. Surt fet un Nero contra ses «Verges» que 's fan monjes, contra sa vida relligiosa en general, contra 's convents, contra 's frares. I qui rep fort també es sa pobre gramática castellana, que, per lo malament que la tracta En Frau, se veu que l' ha presa per monja.—No, germá, no hu es cap monja sa gramática. Vos hi poreu acostar sense escrúpols de Fra Gargay. Vos convendria fervoshi un poc ab ella, i veuriu qu' está lletx i fa massa riayes qu' un que s' atansa a escriure dalt es papers públics, posi frases com aquexes seixe construcció ni concordansa ni un fòtil mort: «Es maravilloso;... pero detractor y envilecido las concausas del formalismo que integran las asociaciones religiosas». «El caso de la monja martirizada en Ciempozuelos que el fanatismo de ella le llevó a encerrarse;...» «Presentamos á la mujer... que ya por su condición ó ya porque el regimen lleva esta rutina es la que el sexo fuerte debiera interesarse más». «...no traten de atajar la fiebre que aun corre á las fanatizadas.» «...ninfas aéreas que en vuestra inminente revolotea sin cesar la alegría del vivir.» ¿I tractau de treure des cap de ses «verges» s' idea de fersé monjes? Lo qu' es si 'ls ho deys ab frises tan enrevisclades i tenebroses com aquexes, desd' ara vos dic que no us entendrán ses pobres atletes. ¡I seria lo millor que vos poria succeir! Perque estigau segur que, si vos arriben a entendre, vos envarán allá ont no hi plou ¿I tan atrassat de notícies anau, que no sabeu que 's metjes, cridats p' es Tribunal a fer s' autópsia d' aquella Teresa Torres, recullida, no monja, a sa casa relligiosa de correcció de Ciempozuelos, declararen solemnement que no li havien trobada demunt es cos cap senya de maltracte de cap classe, i que per lo metex tot alló de que ses monjes l' havien martirisada, era una infame calumnia des periódics anti-clericals? ¡I vos, Sr. Frau, teniu sa... bona fe, de després de tal declaració des metjes, de seguir calumniant ses pobres monjes de Ciempozuelos, parlant des martiri d' aquella malanada! ¡I teniu pit també per dir que 's «qui 's fan frares» «mexen» «no sols que 'ts homos els-e desprecin, sino sa total anulació per porer viure ab sos seus semblants.» ¡Pobres frares! Si en lloc de fersé frares,

se fossen fets jugadors, negociants de carn tenra i fresca, usurérs, faverners, o cassiners radicals, d' aquells que flametjen contra 'n La-Cierva perque 'ls-e feya impossible es negoci, a-les-hores serien uns ciutadans honorables, que seria un atentat no treure-se 's capell devant ells. Pero se feren frares, i tot e-hu espényaren; vos caygueren de la grácia, ¿no es ver, Sr. Frau? Pero mirau qu' axí metex se necessita... valor per dir, com deys, que, «quant se mor» un «frare» o una «monja» «de cent vegades setanta cinc falsejen sa veritat, dient que sa mort se deu a tal o qual malaltia»; i que, «en tractarse d' un cas com es de Ciempozuelos», may diuen lo qu' es estat... Pero, Sr. Frau, un poc més de seny en so dir mentides ¿Que no hu heu sentit dir may qu' un mentider ha de tenir bon cap? ¡Com se veu que vos parlau de monjes i convents sense sebre que son aquelles ni aquestes! ¿Vol dir de cada cent frares i monjes que 's moren, n' hi ha setanta cinc que moren martirisats? ¿I ses families des morts qu' están per besties? ¿I es metjes? ¿O no hu sabeu que 's convents tenen metjes, el quals han de firmar sa cédula de defunció, en morirse monje o frare, i han d' expressar quina malaltia ha ocasionada aquella mort? ¿I axó no sabeu, i anau a escriure aqueixe atrocitats, donant per cert lo no es més qu' una calúrnia estúpida, sense cap ni peus? ¿Vol dir es metjes consentirien a mentir de cent vegades setanta cinc, donant per mort de malaltia un assassinat? ¿Com no hu veys qu' axó no té per ont agafar de verinós i desbaratat? Aquest procedir vostro, Sr. Frau, es incalificable.

¡I llavó vos n' anau a dir que «sa vida relligiosa» es «trista,» «enverinadora» «paralítica,» «idiota!...» ¡Com se conex, germá, que no hu sabeu gens ni mica qu' es sa «vida relligiosa»! ¡Com se conex que no hi enteneu gens ni mica ab axó de convents, monjes ni frares! I, naturalment, vos passa lo que a tots es qui parlen de lo que no entenen: que no endevinen, i tiren virollades a roys, i treveien, i peguen tomverses... ¡Trista, enverinadora paralítica i idiota sa vida relligiosa! ¡Ja es Deu que vos ho dexa dir!

Tractam de sa vida relligiosa de bon de veres, axó es, ab vocació de Deu. Sense vocació de Deu no es possible tal vida. Per conéxer si Deu e-hi crida un' ànima, e-hi ha medis que no fallen. Per que 's relligiós i sa relligiosa puen tocar ab ses mans si Deu los crida a tal vida de perfecció, ha posat l' Església un any al manco de noviciat i altres remeys ordinaris i extreordinaris. Ab tot axó poren quedar i queden es frares i monjes ben segurs de si Deu les crida o no les crida a sa vida relligiosa. Haventhi vocació de Deu, aqueixa vida es sa més bella, sa més delitosa, sa més sortada. No, no es ver que tenga res de trista, d' enverinadora, de paralítica d' idiota! No es ver que sia cap vida d' esclavitut, privada d' llibertat. Es vots de castedat, pobresa i obediéncia, ànima i base de sa vida relligiosa, ¿no son tal volta s' acte més gran, més alt i més heroyc de sa própia llibertat?

¿Qu' es sa llibertat més qu' es fer lo qu' un vol? ¿I no es lo més gros qu' un pot voler, no es s' acte més gros de voluntat qu' un pot fer, es renunciar,

per Deu i perque li dona la gana, a n-es plers carnals i a n-es bens matarians que posseex o espera posseir? ¿No es tal volta s' us més gros, més gloriós i més llegitim que 's pot fer de sa própia voluntat, de sa própia llibertat, que posarla tota en ses mans de Deu, i no voler fer res pus may sino lo que Deu vulga, sino sa voluntat santíssima de Deu, que, 's revela en lo que mana 's Superior, que representa Deu metex? S' acte de resoldre de fer sempre sa voluntat de Deu, i de no tenir ni voler may altra voluntat que sa de Deu, axó es el vot d' obediéncia, que fá escarrufar tant i tant es qui ignoren com vos, jo Frau! lo qu' es vertaderamen sa vida relligiosa. ¿Aqueixa vida esser tot axó que vos vos embolicau? No homo sant de Deu, no es res d' axó; no es trista, ni enverinadora, ni paralítica, ni idiota ni mancadá de llibertat. Es tot lo contrari. Haventhi vocació de Deu, es sa vida més plana, més dolça, més xalesta, més lliberta, més delitosa del mon: es un paradís de delicies celestials, es un cel en la terra.

Per axó jo Sr. Frau! dexau anar aqueixa varera qu' heu presa de treure s' idea de fersé monjes des cap de ses atletes que s' hi senten cridades de Deu. Creysme que perdreu es temps vos i tots ets altres jovenots com vos que 's passin p' es carabassot una tal cosa. Allá ont el dimoni, qu' es una mica més llest i més destre que vos (i no vos ofengueu, si vos supós més curtet que 'l dimoni, que es més llarc que tots ets homos plegats, que hi ha hagut i que hi haurá),—allá ont el dimoni no ha pogut aturar, fa denou sigles. que ses atletes cridades de Deu se fassen monjes, creysme, Sr. Frau, no hu aturareu vos, ni tots es qui 's fan ses sopes ab vos, ni tots es qui 's colguen ab so metex llum que vos, per llests i destres i entremeliats i de pel arrevexinat que sigueu tota sa colla. Creysme que vos ne dureu carabassa, pero una carabassota d' aquelles qu' engrunen ets homos, i llavó sa gent en riuará massa. Vos ho dic p' es vostro bé, pe' s' amor de proisme que Deu me mana tenirvos.

IX

IGNORANCIA DE MALA REL

Ho es sa de s' *Obrer Balear*, quant té s' ocurrencia de dir que «es relligiosos» «sols» «canten *Te-Deum* a n-es Maures», i a n-es «malanats que feren pe' s' honradesa i dignitat des pobles» més qu' En Maura, no los «canten un mal *Miserere*.»

Pero ¿d' ont se treu aqueys enfilays de bajanades qu' etziba ab tanta de facilitat s' *Obrer Balear*? Idó anau ben errat, germá. No sols «es relligiosos», sino tots es sacerdots ab ses misses que diuen i ab sos resos tan llargaruts que fan per obligació ben estreta cada dia, pregunen, no com-e particulars i perque les vengia a n-es cap, sino com-e Ministres de Deu i per Ministeri de la Santa Església, pregunen a Deu per tots es feels cristians, vius i morts, pe' sa conversió des pecadors, heretjes i gentils, i per lo metex e-hi entren es pobres, i es radicals, i es menja-capellans. Idó sí, tots es feels cristians, vius i morts, per pobres i obluidats que sien de ses seues metexes families, no 'ls oblida la Santa Mare Església. La Església fa, com-e Mare qu' es de mel,

que 's pobres tan com es rics tenguen part en totes ses misses que 's diuen i en tots es resos que 's fan de s' ofici diví, tant dins es chors de ses esglésies, com cada sacerdot en particular. De manera qu' es una solemne mentida jo *Obrer Balear!* axó que vos embolicau de que «es relligiosos» «sols» «canten *Te-Deum* a n-es Maures», i que a n-es pobres no 's-e «canten un mal *Miserere*» Massa 's conex que sabeu tant lo que fan o dexen de fer es capellans com sa coa de s' ase. Ademés, no es ver que «es relligiosos» «cantin» cap «*Te-Deum* a n-es Maures». Les canten a Deu, homo, en acció de gràcies d' haver salvada sa vida a n-aquex Maura, que voltros no poreu veure ni pintat, pero que n' hi ha d' altres, gracies a Deu, que l' admiren i li fan costat ab tota l' ànima. Ell es s' única forsa que vos posa terra a s' escudella, que vos captura de rel. Per axó la duys tant d' ell, i heu jurat de matarlo jo socialistes! abans que permetre que torn pujar. Pero, si Deu ho vol i Maria, tornarà pujar en esser s' hora, i voltros vos hauréu de pegar un cop a la barra o anarvosne a passejar per tornar ayrosos, ja qu' ara per ara no heu sou gens ni gota.

X

¡HORRIBLE!

E-hu es de ver lo que fa s' *Obrer Balear* dissapte passat tractant de posar en ridicul, com qui no diu res, la Sagrada Escripura, lo que conta 'l Génesis de les primeres generacions humanes que hi va haver demunt la terra. Si, s' *Obrer Balear* tracta de posar en contradicció i en ridicul sa Paraula de Deu, lo que Deu revelá a Moisés i aquest va escriure devers mil sicents anys abans de Jesucrist, i hu va tremetre com-e Paraula de Deu a n-es poble d' Israel, que hu conservá relligiosament com una cosa divina, sense llevarhi ni afegirhi res; i llavó vengué el Bon Jesús, i hu confirmá, i hu entregá a n-ets Apóstols, a la Santa Mare Església, que hu ha conservat durant vint sigles, intacte, íntegre, sustancialment tal com sortí de la boca de Deu, i hu escrigué Moisés. El *Genesis* es idó sa Paraula de Deu, devant la qual trenta sis sigles s' agenoyen, i se treuen es capell, piens de respecte i veneració s' imensa majoria des sabis antics i moders; i fins i tot es qui tracten d' impugnar aquex llibre sagrat, e-hu fan ab molt de mirament, i després de liars estudis. Axó de tractar de posar-lo en ridicul, només e-hu fan certs ignorants dexats completament de la mà de Deu. Comensá a posarla en ridicul d' aquexa manera estúpida, toxarruda i vergonyosa aquell dimoni de la terra i moneyot de tots es moneyots, Voltaire.

Sa metexa atrocitat comet s' *Obrer Balear*. ¡Ah malanat! ¡Ah pobre errat de contes! ¿I qui vos ha enganat, germá? ¿Qui sou vos per volervos riure de Deu i posar en contradicció sa seua divina Paraula? ¿Aont e-hu acreditada sa vostra suficiéncia científica? a n-e quina acadèmia o universitat heu fets es vostros estudis de tantes de ciéncies com se necessiten per anar a tocar aquexes envitricollades i dificilíssimes questions dels primers sigles de l' Humanitat demunt la terra? ¿Qui sou vos per posar sa vostra dita en questions d' aquexes? ¿Com no hu veys que no heu de dir més que barbaritats i atrocitats? I efec-

tivament no deys altra cosa.

Si, es horrible veure un *obrer* mecánic, com supós que son es redactors de *El Obrero Balear*, veureli profanar sa Paraula de Deu, el *Génesis* qu' escrigué Moisés, inspirat de Deu. Es horrible veure un *obrer* mecánic tractant de posar en contradicció i en ridicul ses paraules de tal llibre sagrat, i no sols axó sino que té pit per atribuir coses a la Sagrada Biblia qu' aquesta no diu, i llavó la combat per aquestes coses, que no 's troben dins la Sagrada Escripura, que son una pura calumnia. ¿No es ver qu' axó es horrible, i que sols un desgraciat, pero d' aquells més desgraciats, pot arribar a un estrem tan ferest?

XI

LO DE SA DONA DE CAIM.

Perque la Biblia no diu, antes de parlar des casament de Caim, qu' Adam i Eva haguessen tenguda cap fiya, treu es paperot socialista per consequéncia que sa dona de Caim no poria esser fia d' Adam, i que no 's sap d' ont sortia.—Pero, homo sant de Deu, ¿que no sabeu que la Biblia no conta fil per randa, sino just lo que Deu considerá del cas revelar a Moisés p' es fi que 's proposava de dirigir i nodrir sa fe des feels cap a la vida eterna?

¿No diu la sagrada Biblia d' Adam i des páriarques, fiys seus, que «engendraren fiys i fiyes», sense precisar es nom ni es temps d' ells ni d' elles? Ja St. Agustí (*De Civ. Dei* l. XV. c. VIII) fé notar que a n-es metex temps qu' Adam i Eva tenien es fiys qu' anomenava la Bíblia, en tenien d' altres, molts d' altres, que no s' anomenen. I un gran teólec des sigle XVII i XVIII, Guiliem Whiston, calculá i establí que, quant va néxer Seth, un any després de mort Abel, ja hi hauria demunt la terra unes quatre mil ànimes, entre homós i dones, fiys o nets o rebeynets tots d' Adam i Eva.—I es nostro *obrer* mecánic mos surt que sa dona de Caim no poria esser fia d' Adam ni 's sap d' ont poria sortir!—Germá, feys més compassió qu' altra cosa!

XII

LO DE SA CAUSA DES DILUVI.

Encara en feys més de compassió allá ont deys: «Ab axó des gigants, de ses dones tan garrides i d' ets homos valents, Deu, fos per por des gigants, per enveja o per enutx, se penet d' haver fet el mon i prepara un diluvi».—Aquí hi ha més desbarats, mentides i blasfémies que no paraules. Suposar que Deu Omnipotent, creador i Senyor de cels i terra, té *por* o *enveja* de cap criatura seua ni de negú, es negar Deu, es una blasfèmia horrible. Es motiu d' enviar Deu es Diluvi universal, el posa ben clar i llampant la Sagrada Escripura, dient que va esser «sa doléncia d' ets homos», que «tenien tots es pensaments des seu cor girats a n-es mal sempre», perque «tota carn havia corrompuda sa seua via». Per axó, i no per lo que vos deys, jo *Obrer Balear*, enviá Deu es diluvi.

Tambe es mentida que Deu se penedis, com deys vos, d' haver fet el mon. Va dir que 's «penedia d' haver fet s' homo», per espresar lo grossos qu' eren es pecats qu' 'ts homos cometien i lo feresta qu' era s' ofensa que li feyen.

(Seguirá)

Política obrera

Lletgint els articles d' en *Revenjoli*, un no pot menys de preguntarse: ¿será posible que hi haja un altre periódic tant dedicat a sa mentida i sa calumnia com in-*Justicia* d' en Jimenez Moya? Idó n' hi ha un altre que si no li guanya, si fa ben envant. Es *El Obrero Balear*, miserable fulla setmanal, que diu tenir per objecte sa defensa de la clase treballadora. Es un paperot ahont els cacichs socialistes de Mallorca hi vomiten cada dissapte una part de sa porqueria que podreix se seua ànima. Després d' haver-lo lletgit un no sap per hont comensar per refutarlo, perque hi ha una mescla endemoniada de malicia i de toxerrude-sa, qu' un no sap per hont agafarla. Si no fos que aqueixa fulla va a mans de pobres obrers, a ne qui pot envenenar, lo que caldria seria despreciarla; pero ¡ay! dona llástima veure com a n' aquest pobre poble que té fam de veritat y set de justicia, li donen aqueixa mescolansa de mentides i d' immoralitats.

Sa tasca idó qu' avuy comens de posar en clar, cada dissapte, colqu'un dels molts d' errors socials de que surt plé *El Obrero Balear*, está sols inspirada en la caritat. en el amor que sent per la classe treballadora, tan digna d' esser atesa en ses seues reclamacions justes, i tant digna d' esser competida per la tirania que sofreix de part des cacichs socialistes.

El Obrero Balear, a s' article qu' encapsala es seu darrer nombre. se felicita des profit que diu van traguert els obrers de s' unió des socialistes ab sos republicans.

¿Quin profit es aquest que a n-es obrers pot venir, de se seua unió ab homos com en Melquiades Alvarez, en Perez Galdós, en Soriano, en Lerroux i companyia?

Tots aquest estornells no s' han preocupat del poble treballador, més que per ferlo servir de carn de canó a ses barricades de ses revolucions que projecten, per un dia conquistar es Poder, i dur Espanya a s' abisme de deshonra i miseria a que la dugué s' ensaig de República espanyola de l' any setanta tres, de nefanda i vergonyosa memoria.

Pero, ¿quins beneficis han tret els obrers espanyols, del bloc socialista-republicá, segons *El Obrero Balear*?—¿Colque nova lley social de protecció obrera?—¿Cá! res d' aixó; el matex Pau Iglesias, diputat socialista,—ab vots republicans—va declarar que no esperasen d' ell res els obrers, perque antes de tot lo que *importava* era destronar sa Monarquia i dur sa República. Fins llevó, ja poren bedeyar els obrers, en Pau Iglesias se preocupa poc d' es treball; ell no 'n viu d' es treball, se menjadora seua s' umpl d' es treball d' es altres. Lo qu' ell vol es ara sa República, perque creu que llevó podria ser tal vegada ministre o colque cosa, més. Segons en Pau Iglesias els obrers espanyols poren pasar aixi com ara, no cal esperar d' ell qu' intenti cap millora legal; qu' esperin, que primer es ell, qu' es altres, i a ell li interessa sa República, perque colque cosa li haurán promesa els republicans a canvi

d' haver duit els socialistes a votar com a xotets de cordeta pels burguesos republicans.

¿Es emperó que ara es govern se preocupa mes qu' antes des compliment de ses lleys socials?—¿Cá! per mostra, mirau lo que succeix ab sa lley des descans dominical. Desde que va caure es govern conservador—autor de *totes* les lleys socials d' Espanya—no s' ha fet més qu' obrir portells per facilitar s' anulació práctica des descans des diumenges.

El Obrero Balear també s' en dona tres pitos de tot aixó; me sembla que lo darrer ab que pensen es ab so ben estar des obrers; lo qu' importa als cacichs socialistes es arribar a una poltrona de sa Casa de la Vila, i sobre tot viure esque-na dreita demunt els pobres obrers enganats per se seua parola insustancial i torpe.

Pero fins els més dolents solen dir colque veritat qu' els escapa sense voler. En el mateix nombre de *El Obrero Balear* hi lletgesc: «Lo que importa es discutir sobre la cuestión religiosa y la clase obrera que se las arregle.»

Aixó, aixó es tota sa substancia de sa *Política Obrera* socialista; lo demés son porros-fulles.

¡Pobres obrers! ¿quant coneixereu ahont está es vostro bé?

Ja tendrem ocasió de parlarne de qui vertaderament vos estima, no ab paraules, sino ab obres.

PETITOT

Gacetillas

En el sorteo 24 para amortización de Vales de la Obra de la iglesia de esta villa han sido premiados los números 5-22-25 83-132-238-401-430-475 y 479. Los poseedares pueden pasar por casa del Sr. Depositario don Antonio Bosch y recibirán el valor.

* *

El jueves de esta semana tuvimos el gusto de saludar á D. Luis Fernández Jefe de Titulos de la antigua y acreditada casa bancaria de Barcelona "Banca Arnús" el cual á mas de admirar las bellezas de nuestro pueblo, aprovechó su paso por aquí para ponerse en relación con las principales casas de comercio de esta.

Que tenga un buen viaje y se lleve un buen recuerdo de su visita.

Se desea
vender un caballo y un
carretón en buenas condi-
ciones.

Informarán en esta re-
dacción.

Simpática fiesta

Lo fué bajo todos conceptos la que celebramos los carriñeses el Domingo pasado en honor de la Inmaculada con ocasión de bendecirse una imagen de la Reina de los cielos.

Las Hijas de Maria, que la costean, dirigidas por las religiosas franciscanas, se esmeraron en levantar un artístico trono en que campeaba la elegancia y el buen gusto. En medio se colocó la estatua obra del Sr. Senabra de Barcelona que tanta belleza sabe imprimir en sus estatuas.

Como se trataba de una fiesta tan simpática todo el pueblo se prestó para adornar con mirto, acrezán y palmos el interior y exterior de la bizantina iglesia.

La fiesta empezó con una nutrida y devota comunión con cánticos y plática que predicó el R. P. Benito Riera, Dominicano. Era de ver el recogimiento con que las Hijas de Maria y demás fieles se acercaban á recibir el Pan de los ángeles.

A las 9 estaba la iglesia materialmente llena, esperando la suspirada bendición de la imagen que, por varios motivos, se había diferido algunas veces. Por no haber podido asistir el M. I. Sr. Vicario General, insigne protector de la iglesia y convento de Son Carrió, ofició el virtuoso vicario D. Bartolomé Janer asistido del P. Riera y del Presbítero D. José Fuster.

Apadrinaron, á la nueva imagen los simpáticos y piadosos jovencitos D. Coloma Servera Llodrá y D. Guillermo Puigrós Sansaloni.

Se cantó la misa de *ángelis* por un coro de Hijas de Maria dirigido magistralmente por el inteligente y simpático serverense D. Antonio Servera.

Predicó las glorias de Maria el citado P. Riera de cuya oración se hacían lenguas todos los asistentes. Fué un sermón hermosísimo, lleno de unción y poesía.

Acabado el oficio se sirvió un delicioso refresco en el convento de las terciarias.

Á la tarde, después de cantarse una parte del santo Rosario con gran solemnidad y de predicar el P. Dominicano una sentida y entusiasta plática, se organizó la procesión llevando en andas á la nue-

va imagen que parecía sonreír ante las manifestaciones de alegría que daba todo el pueblo. Durante el trayecto se cantó otra parte del Santo Rosario á voces siendo dirigido por el mismo Sr. Servera.

Acabados estos actos tuvo lugar un sorteo en el convento, cuyo importe lo destinaban la congregación de Hijas de Maria á sufragar los gastos de la imagen. Dió, como era de esperar, los apetecidos resultados.

Una palabra más. No quiero terminar esta desaliñada reseña sin felicitar á todos los que han tomado parte en los festejos especialmente al dignísimo Señor Vicario, al orador, al Sr. Servera, á los padrinos... á todos mis amados convecinos soncarrioneses,

Setubal.

SECCIÓN LOCAL

En la última gacetilla del número anterior pusieron los cajistas *al número* en vez de *en el número* como decia el original. Valga la rectificación.

* *

Estos días tuvimos el gusto de saludar al joven P. Francisco Morey, jesuita, natural de esta villa quien habrá pasado aquí para saludar á sus ancianos padres. Salió para Sarriá en donde le ha destinada la obediencia.

* *

A la caída de la tarde del domingo último falleció víctima de un accidente que le sobrevino estando en el baño en nuestro puerto uno de los guías de las célebres cuevas del Drach D. Lorenzo Morey de unos 64 años de edad, tío de los conocidos hermanos Morey, guías también de las mismas cuevas,

Fué sacado todavía vivo del agua, y á pesar de los auxilios que al punto se le

prestaron falleció á los pocos momentos. La escena que se desarrolló entre su familia, allí presente, y la impresión de los veraneantes es por demás describirla por lo fácil de imaginar.

El martes en la Parroquia se cantaron los funerales, en sufragio del malogrado Morey, siendo celebrante el Rdo. P. Gaspar Morey, de la Congregación de S. Felipe Neri, sobrino del finado.

Reciba su familia nuestro más sentido pésame.

* *

Las hermosas cuevas *dels Hams* tienen ya varias salas iluminadas con luz eléctrica, confiándose que en breve quedará definitivamente instalado el alumbrado eléctrico, que la muestra antedicha hay seguridad de un excelente y maravilloso resultado.

* *

Visitamos no ha mucho nuestro hermoso puerto, y la animación que reynaba no era mucha, pues principalmente los domingos y días de fiesta acude el pueblo á tomar baños, visitando los días laborables aquellas aguas casi sólo las familias distinguidas, entre las cuales recordamos haber saludado allí á las Oliver, Solís, Luez, Morey, Tous, Amer, Salvá, Ferrer, y otras.

* *

Han llegado el R. P. Fr. Esteban Sacrest, Provincial de los Dominicos y el R. P. Fr. Justo Palacios Prior del Noviciado de Corias en Asturias.

Sabemos que pronto saldrán para Roma con el objeto de asistir al Capítulo General que se ha de celebrar, á principios de Setiembre, en el Colegio internacional que la Orden posee en el Ciudad Eterna.

Sean bienvenidos al par que les deseamos les sea grata su corta estancia en nuestra villa.

* *
Recibimos integro el artículo de Revenjoli, empero nos es imposible publicarlo todo para dar cabida al de «Política Obrera»
Mirá lo restante en el próximo número.

CULTOS

IGLESIA PARROQUIAL.

Domingo 28: A las 8 Comunion general para los congregantes de S. Luis. A las 9 y media Tercia y Misa mayor con explicación del Sto. Evangelio. A las 3 Vísperas y Doctrina Cristiana.

Viernes 2 Septiembre. A las 7 y media Misa y Comunion por los Asociados al Apostolado de la Oración.

Al anochecer Ejercicio mensual con exposición solemne y plática en honor del Sdo. Corazón de Jesús.

Vuits y nous

Soluciones del número passat

SEMBLANSES

- 1.ª En que du creu.
- 2.ª En que te venas.
- 3.ª En que ni hi ha de mascles.

GEOGRÁFICO

Hados y lados hacen dichosos y desdichados.

Charada:—Zaragoza.

FUGA DE CONSONANTES

Ya mi canción es mi llanto,
Y porque tarde lloré
Lloro el tiempo que canté,
Y piensan muchos que canto.

Tipografía LA AURORA

No más calenturas

Nada se cobra si no se cura!

Á los pocos días de usar las PÍLDORAS FEBRÍFUGAS BOSCH desaparecen por completo las fiebres intermitentes, *terciánas, cuartanas*, y toda clase de *calenturas* por fuertes y rebeldes que sean. El éxito alcanzado de curaciones sin que reaparezcan es la mejor garantía. Caja 4 pesetas.

Se entregará GRATIS una caja de nuestras píldoras febrífugas á los señores médicos que lo soliciten del autor.

FARMACIA «BOSCH», MANACOR
De venta en Palma: Farmacia de don Juan Valenzuela, Centro Farmacéutico y principales farmacias.

Se necesita

un muchacho de 12 á 14 años, en la imprenta de este periódico.

Calle Amador

MANACOR

Cocina "LA ECONOMICA"

Son las mejores por ser las más cómodas, las que consumen menos y las mas baratas.

Se hallan de venta en la cerrajería de

Francisco Vadell Ramonell

Plaza de la Iglesia número 6

Mallorca Manacor

Esta casa ofrece además tuberías de todas clases, con gran rebaja de precios.

Ventas al contado y á plazos.

Juan Ticoulat

Cirujano Dentista

Estará en Manacor todos los domingos

Plaza de Weyler 2, piso 2.º

En Palma, Calle Colon, 64 pral.

Horas de consulta: de 7 á 1 y de 2 á 4

Disponible